

prima instanță: M. Țurcan
instanța de apel: N. Cernat, A. Panov, A. Minciuna

dosarul nr. 2rac-36/17

DECIZIE

01 martie 2017

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței
judecători

Valentina Clevadî
Galina Stratulat, Iuliana Oprea
Dumitru Mardari, Ion Druță

examinând recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Brokervam”, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea pe Acțiuni „Aviatehnologie” împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Brokervam” privind încasarea datoriei și penalităților,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 23 august 2016 prin care s-a admis apelul declarat de Societatea pe Acțiuni „Aviatehnologie”, s-a casat hotărârea Judecătorei Botanica, mun. Chișinău din 22 martie 2016 și s-a emis o nouă hotărâre de admitere parțială a acțiunii,

c o n s t a t ă

La 01 noiembrie 2013, SA „Aviatehnologie” a depus cerere de chemare în judecată împotriva SRL „Brokervam” privind încasarea datoriei și penalităților.

În motivarea acțiunii s-a indicat că, la data de 26.01.2012 între SA „Aviatehnologie” și SRL „Brokervam” a fost încheiat contractul de locațiune nr.16, conform căruia SRL „Brokervam” a luat în folosință și posesie temporară încăperea cu suprafața de 36 m.p. la prețul de 8 euro pentru un m.p., lunar, fără TVA. Contractul de locațiune a fost semnat și avizat de către părți prin acord liber exprimat în formă scrisă, părțile asumându-și drepturile și obligațiile prevăzute de legislația în vigoare și contractul de locațiune.

Menționează reclamantul că, pârâtul SRL „Brokervam” nu și-a onorat obligațiile contractuale de achitare a plății lunare pentru locațiunea încăperii.

Indică că, în luna august 2012 a fost efectuată măsurarea repetată a suprafeței încăperii arendate, fiind micșorată până la 34,2 m.p., totodată a fost efectuat și recalculul la plata pentru arendă.

Astfel, în conformitate cu actul de verificare contabilă datoria debitorială constituie suma de 55 252,48 lei.

Contractul de locațiune a fost încheiat pe termen de un an, iar dacă raporturile contractuale continuă în mod tacit după expirarea contractului de locațiune, acesta se consideră prelungit pe un termen nedeterminat. La caz, contractul de locațiune a fost prelungit până la finele lunii aprilie 2013.

A mai indicat reclamantul că, despre existența datoriei, debitorul a fost informat prin pretenția nr. 1/342 din 20.09.2013, însă acesta nu și-a onorat obligațiunile contractuale.

Solicită reclamantul, încasarea de la SRL „Brokervam” a sumei de 55 252,48 lei cu titlu de datorie.

Ulterior, la 17.04.2014 reclamantul SA „Aviatehnologie” și-a majorat pretențiile, solicitând suplimentar încasarea sumei de 50280 lei cu titlu de penalitate.

Prin hotărârea Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 22 martie 2016, cererea de chemare în judecată a fost respinsă ca nefondată.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, SA „Aviatehnologie” a contestat-o cu apel.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 23 august 2016 s-a admis apelul declarat de SA „Aviatehnologie”, s-a casat hotărârea Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 22 martie 2016 și s-a emis o nouă hotărâre de admitere parțială a acțiunii, fiind încasat de la SRL „Brokervam” în folosul SA „Aviatehnologie” suma de 55 252, 48 lei cu titlu de datorie, 25 000 lei cu titlu de penalitate, 3000 lei cu titlu de cheltuieli pentru asistența juridică și cheltuielile legate de achitarea taxei de stat în mărime de 3 165, 97 lei. În rest cerințele au fost respinse ca neîntemeiate.

La 09 noiembrie 2016, SRL „Brokervam” a declarat recurs, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

În susținerea recursului s-a invocat dezacordul cu hotărârea contestată, considerând-o neîntemeiată și ilegală.

Susține că, instanța de apel a emis o hotărâre contrară prevederilor legale, neapreciind probele prezentate de către părți și nedeterminând circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinii.

Indică că, instanța de apel nu a motivat încasarea penalităților, inclusiv perioada și calculul acesteia, ignorând faptul că datoria pretinsă se extinde și pe perioada anului 2011.

Consideră că instanța de apel a ignorat totalmente circumstanțele stabilite de prima instanță, fără a da o apreciere acestora și fără a supune unei evaluări argumentele invocate de către pârât.

Prin referința din 23 ianuarie 2017, SA „Aviatehnologie” a solicitat declararea recursului inadmisibil, invocând că, motivele recurentului sunt nefondate și lipsite de suport legal, iar decizia instanței de apel este legală și întemeiată.

Verificând în limitele invocate în recurs legalitatea hotărârii atacate, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, a casa integral decizia instanței de apel și a menține hotărârea primei instanțe din următoarele considerente.

În conformitate cu art.445 alin. (1) lit. f) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

Conform art.875 Cod civil, prin contractul de locațiune, o parte (locator) se obligă să dea celeilalte părți (locatar) un bun determinat individual în folosință temporară sau în folosință și posesiune temporară, iar aceasta se obligă să plătească chirie.

În speță, prezintă relevanță dispozițiile art. 8 lit. c) și d) Cod fiscal, care prevăd obligațiile și drepturile contribuabilului, și anume, contribuabilul este obligat să țină contabilitatea conform formelor și modului stabilit de legislație, să întocmească și să prezinte organului fiscal și serviciului de colectare a impozitelor și taxelor locale dările de seamă fiscale prevăzute de legislație, să asigure integritatea documentelor de evidență în conformitate cu cerințele legislației, să efectueze încasările bănești în numerar prin intermediul dispozitivelor și sistemelor pentru înregistrarea operațiunilor cu numerar, respectând reglementările aprobate de Guvern, inclusiv Lista genurilor de activitate al căror specific permite efectuarea încasărilor bănești în numerar fără aplicarea mașinilor de casă și de control și să prezinte informații veridice despre veniturile rezultate din orice activitate de întreprinzător, precum și despre alte obiecte ale impunerii.

Astfel, din materialele pricinii s-a stabilit cu certitudine că, între SA „Aviatehnologie” în calitate de locator și SRL „Brokervam” în calitate de locatar la 14.03.2011 a fost încheiat contractul de locațiune nr. 38, prin care SA „Aviatehnologie” a acordat SRL „Brokervam” în locațiune oficiu cu suprafața de 54 m2, situat în mun. Chișinău bd. Dacia, 49/6, cu prețul de 8 euro/m2 (suma nu include TVA), care se va achita în lei MD, la cursul BNM, pe un termen de la 01.02.2011 și până la 01.02.2012 (f.d. 80, Vol.I).

Potrivit actului de verificare reciprocă semnat de către SA „Aviatehnologie”, la situația din 31.12.2011, SRL „Brokervam” avea indicată la rubrica „DT” suma de 7 581.05 lei, ce reprezintă suma în avans pe termen scurt acordat (contul 523), iar

SA „Aviatehnologie” avea indicată la rubrica „CT” aceeași sumă de 7 581.05 lei, ce reprezintă avansuri primite, iar rulajul total reflectat este de 56 276.97 lei, nefiind indicate careva datorii sau penalități (f.d.39, Vol.I).

Ulterior, la 26 ianuarie 2012, între SA „Aviatehnologie” în calitate de locator și SRL „Brokervam” în calitate de locatar a fost încheiat contractul de locațiune nr. 16, prin care SA „Aviatehnologie” a acordat SRL „Brokervam” în locațiune oficiu cu suprafața de 36 m², situat în mun. Chișinău bd. Dacia, 49/6, cu prețul de 8 euro/m² (suma nu include TVA), care se va achita în lei MD, la cursul BNM. Contractul este valabil începând cu 15.01.2012 și până la 15.01.2013 (f.d. 6, Vol.I).

Totodată, s-a stabilit că, pct. 2.5 ale contractelor menționate, prevăd modalitatea de achitare pentru locațiune, și anume, plata se va efectua lunar, până la ziua a 5-a a lunii curente (se va achita în avans la începutul lunii pentru luna curentă) prin transferarea mijloacelor bănești pe contul bancar al locatorului, iar în caz de întârziere a plății, se va încasa penalitate în mărime de 0,5% din suma totală pentru fiecare zi de întârziere.

La fel, din materialul probatoriu al pricinii rezultă că, potrivit actului de verificare a decontărilor reciproce, semnat de ambele părți, la situația din 23 ianuarie 2012, figurează suma de 5 400.70 lei cu titlu de penalitate, calculată pentru anul 2011 (f.d. 12, Vol.I), iar potrivit actului de verificare a decontărilor reciproce, la situația din 11.10.2013, figurează suma de 55 252.48 lei, pe care SA „Aviatehnologie” o solicită spre încasare (f.d. 9, Vol.I).

De asemenea, s-a constatat că, SRL „Brokervam” a efectuat achitări în numerar față de SA „Aviatehnologie” la 10.02.2011 în sumă de 7 800 lei, la 16.02.2011 în sumă de 1 748 lei și la 31.03.2011 în sumă de 4 100 lei, fapt reflectat în actul de verificare reciprocă la situația din 23.01.2012 (f.d. 12, Vol.I), ultima neavând pretenții referitor la achitarea plăților în numerar.

Totodată, s-a constatat cu certitudine că, SRL „Brokervam” a efectuat achitări în numerar față de SA „Aviatehnologie” și la 26.08.2011 în mărime de 20 000 lei și la 02.09.2011 în mărime de 10 000 lei, fapt confirmat prin chitanțele fără număr eliberate de SA „Aviatehnologie” cu aplicarea ștampilei și semnătura contabilului-șef (f.d. 44-45), însă sumele menționate nu au fost indicate în actele de verificare reciprocă prezentate de SA „Aviatehnologie”, pe când au fost indicate în evidența contabilă pentru perioada A/2011 a SRL „Brokervam”, dare de seamă transmisă și organelor fiscale (f.d. 41, Vol.I).

Iar, potrivit ordinelor de încasare a numerarului nr. 39 din 20.01.2012 și nr. 214 (sau 215) din 20.01.2012, SRL „Brokervam” a achitat suma de 32 000 lei, a câte 16 000 lei pe fiecare ordin de încasare, însă SA „Aviatehnologie” în actele de verificare a inclus doar ordinul de încasare a numerarului nr. 214 (sau 215) din 20.01.2012 în sumă de 16 000 lei (f.d. 55, Vol.I).

La fel, potrivit actului de verificare reciprocă la situația din 31.12.2012, care reflectă perioada 01.01.2012-31.12.2012, SRL „Brokervam” a achitat suma de 109 825.53 lei (f.d.10, Vol.I), iar potrivit actului de verificare prezentat de SRL „Brokervam” se atestă că pentru anul 2012, ultimul a achitat suma de 125 825.53 lei și soldul la finele anului constituie suma de 34 464.26 lei în favoarea SRL „Brokervam”, ce constituie supraplată sau plată în avans pentru chirie (f.d.51-52, Vol.I).

Instanța de recurs reține că, la 01 noiembrie 2013, SA „Aviatehnologie” a depus cerere de chemare în judecată împotriva SRL „Brokervam” privind încasarea sumei de 55 252,48 lei cu titlu de datorie.

Pe parcursul examinării pricinii, la 17 aprilie 2014, reclamantul SA „Aviatehnologie” și-a majorat pretențiile, solicitând suplimentar încasarea sumei de 50 280 lei cu titlu de penalitate (f.d. 64, Vol.I).

În circumstanțele relevate și conform normelor de drept material enunțate, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că, prima instanță justificat a respins cererea de chemare în judecată depusă de SA „Aviatehnologie”, deoarece materialele cauzei atestă cu certitudine că, SRL „Brokervam” și-a executat în modul corespunzător, cu bună - credință obligațiile ce-i reveneau în temeiul contractelor de locațiune, atât prin transferarea mijloacelor bănești, cât și prin achitarea în numerar pentru spațiul închiriat.

La caz, urmează de remarcat că, la adoptarea deciziei de către instanța de apel, nu s-a luat în considerare că, SRL „Brokervam” a achitat în beneficiul SA „Aviatehnologie” sumele de 20 000 lei și 10 000 lei, în baza contractului de locațiune nr. 38 din 14.03.2011, sume care nu au fost reflectate în actele de verificare prezentate de către SA „Aviatehnologie”, precum și suma de 16 000 lei în baza ordinului de încasare a numerarului nr. 39 din 20.01.2012, care au fost reflectate în datele de evidență contabilă, dările de seamă și actele de verificare a SRL „Brokervam” (f.d. 41-42, Vol.I), pe când prima instanță a dat o apreciere plauzibilă acestor înscrisuri ce confirmă cu certitudine achitarea sumelor față de SA „Aviatehnologie”.

Cu referire la spațiul închiriat de către SRL „Brokervam”, instanța de fond corect a reținut că inițial, potrivit contractului de locațiune, suprafața oficiului constituia 52 m², însă prin scrisoarea nr. 1/392 din 11.07.2011, SA „Aviatehnologie” a notificat SRL „Brokervam” despre necesitatea eliberării spațiului închiriat până la 01.09.2011, din motivul replanificării acestuia, prin urmare, oferindu-i de la 01.09.2011 un alt spațiu cu suprafața redusă de 34,2 m² (f.d. 46), însă pentru perioada 01.09.2011-31.12.2011, SA „Aviatehnologie” greșit a calculat și a majorat nejustificat plata pentru locațiune în sumă totală de 12 710,54 lei, neefectuând recalcularea sumelor și excluderea acestora din datoria totală, eliberând în acest sens

și facturi fiscale spre plată, reieșind din suprafața de 52 m2 și nu din 34.2m2 (f.d. 96-99).

În plus, s-a constatat că, SA „Aviatehnologie” a efectuat recalcul la plata chiriei, însă doar începând cu 01.01.2012 și ulterior, în sumă de 23 816.41 lei, fapt reflectat în actul de verificare la situația din 31.12.2012 (f.d. 40), precum și în nota contabilă a SRL „Brokervam” din 30.09.2012 (f.d. 54), aceasta nefiind negată de părți.

Mai mult ca atât, Colegiul remarcă că, într-adevăr pentru anul 2011 SRL „Brokervam” a acumulat datorii pentru plata chiriei în mărime de 13 462.61 lei, fapt ce se deduce din fișa de cont nr. 521 (act contabil veridic din programul de evidență contabilă 1C) al SRL „Brokervam” (f.d. 59) care indică că, livrările facturate și corectate, efectuate de SA „Aviatehnologie” sunt de 105 395.48 lei, din care suma transferului SRL „Brokervam” constituie 84 351.82 lei și soldul inițial în sumă de 7 581.05 lei.

Instanța de recurs opinează că, pentru anul 2012, SRL „Brokervam” a achitat suma de 125 825.53 lei, fapt confirmat și prin ordinele de încasare a numerarului nr. 39 din 20.01.2012 și nr. 214 (sau 215) din 20.01.2012, fiecare a câte 16 000 lei, respectiv fiind achitată suma de 32 000 lei (f.d.53, 55) și nu de 109 825.53 lei (f.d.10), iar soldul la finele anului constituia suma de 34 464.26 lei, în favoarea SRL „Brokervam” (f.d.51-52).

Ca urmare la cele relatate, Colegiul consideră justă aprecierea primei instanțe că, la finele anului 2012, soldul final era în favoarea SRL „Brokervam” în sumă de 34 464.26 lei, din motiv că, în anul 2012 a fost achitată suma de 125 825.53 lei, iar pentru anul 2012 fiind calculată spre plată suma de 77 898.66 lei și datoria restantă pentru anul 2011 în sumă de 13 462.61 lei.

La acest segment, instanța de recurs notează că SRL „Brokervam”, având o plată în avans pentru anul 2013 în mărime de 34 464.26 lei, a beneficiat de chirie până în luna aprilie 2013 inclusiv, după data expirării termenului contractului nr. 16 din 26.01.2012, fapt reflectat și în evidența contabilă a societății pentru ianuarie-aprilie 2013, în acest sens fiind emise facturi fiscale în mărime de 25 501.59 lei (f.d. 9, Vol.I), prin urmare, SRL „Brokervam” nu a înregistrat restanțe la plata chiriei.

La fel, Colegiul reține corectă soluția primei instanțe de respingere a cerinței SA „Aviatehnologie” privind încasarea penalităților în mărime totală de 5 400.79 lei, aplicând prevederile art. 624 alin. (1) Cod civil, considerându-le lipsite de temei legal, cât și în lipsa unui calcul efectiv, indicându-se în acest sens că, SA „Aviatehnologie” în actul de verificare reciprocă din 23.01.2012 a calculat și inclus penalitatea în sumă de 5 400.79 lei, însă, nu i-a prezentat și înaintat SRL „Brokervam” calculul penalității în cauză, or, acest calcul nu este desfășurat și nu s-a indicat pentru care anume perioadă a fost calculat.

Totodată, este justificativă concluzia primei instanțe că, urmează a fi respinsă și

cerința privind încasarea sumei de 50 280 lei cu titlu de penalitate, deoarece la finele anului 2012 SRL „Borkervam” nu avea datorii față de SA „Aviatehnologie”, dimpotrivă, avea plată în avans (supraplată).

Prin urmare, Colegiul apreciază soluția instanței de apel drept nejustificată, deoarece în susținerea poziției de admitere a cererii de chemare în judecată, nu poate fi reținut argumentul precum că, din actul de verificare prezentat de SRL „Brokervam” rezultă că, societatea la 22.10.2012 înregistra datorii față de SA „Aviatehnologie” în sumă de 31 850.99 lei, care în luna aprilie 2013 a crescut până la 55 252.48 lei (f.d. 55, Vol.I), or, cele relatate și constatate supra denotă contrariul, nefiind depistate datorii față de SA „Aviatehnologie”.

Fiind investită cu judecarea pricinii în ordine de recurs, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că instanța de apel a interpretat eronat normele de drept material și a dat o apreciere greșită materialului probator anexat la dosar, pe când prima instanță, justificat și amplu argumentat, cu pronunțarea asupra tuturor aspectelor importante și cu trimitere la probele administrate, având în susținere cadrul legal aplicabil în speță, corect a ajuns la concluzia de a respinge acțiunea înaintată de SA „Aviatehnologie” împotriva SRL „Brokervam” cu privire la încasarea datoriei și penalităților.

În susținerea soluției, instanța de recurs relevă că SRL „Brokervam”, efectuând plăți în avans, atât prin transfer, cât și în numerar pentru plata chiriei, începând cu anul 2011 și până la finalizarea raportului juridic contractual, în luna aprilie 2013 inclusiv, nu dispunea de datorii față de SA „Aviatehnologie”, iar argumentele relatate de către reclamant- intimat în vederea admiterii acțiunii, nu pot fi reținute, deoarece se combat prin probele anexate la dosar.

Față de cele ce preced și având în vedere că, circumstanțele pricinii au fost constatate de instanța de fond, care a examinat pricina sub toate aspectele, a verificat și a apreciat corect probele prezentate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de SRL „Brokervam”, a casa decizia instanței de apel și a menține hotărârea instanței de fond.

În conformitate cu art.445 alin.(1) lit. f) CPC, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Brokervam”.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 23 august 2016 și se menține hotărârea Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 22 martie 2016, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea pe Acțiuni „Aviatehnologie”

împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Brokervam” privind încasarea datoriei și penalităților.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței,
judecător

Valentina Clevadi

judecători

Galina Stratulat

Iuliana Oprea

Dumitru Mardari

Ion Druță